

ΜΟΥΣΙΚΗ
Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Δρ. ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ, Καθηγήτης Μουσικών Σπουδών Πανεπιστημίου Λευκωσίας ΜΑΡΩ ΣΚΟΡΔΗ, Τέως Πρώτη Λειτουργός Εκπαίδευσης ΑΝΤΡΗ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΛΥΜΠΟΥΡΗ, Επιθεωρήτρια Μουσικής Μέσης Εκπαίδευσης
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Δρ. ΛΕΛΟΥΔΑ ΣΤΑΜΟΥ, Επίκουρος Καθηγήτρια Μουσικής Πανεπιστημίου Μακεδονίας ΕΡΙΦΥΛΗ ΔΑΜΙΑΝΟΥ, Εκπαιδευτικός μουσικής Π.Ε Δρ. ΜΑΡΙΑ ΜΑΓΑΛΙΟΥ, Εκπαιδευτικός μουσικής Π.Ε
ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	ΚΩΣΤΑΣ ΛΥΜΠΟΥΡΗΣ ΑΜΑΛΙΑ ΒΕΡΒΕΡΗ, Φιλολόγος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΖΑΡΗΣ, Πάρεδρος Μουσικής Π.Ι ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΓΑΛΑΣ, Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων του Π.Ι.
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΤΩΝΕΛΛΟΣ, Σκηνογράφος

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΜΟΥΣΙΚΗ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Ευχαριστούμε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Ελλάδος, για την τιμητική ανάθεση της συγγραφής αυτού του βιβλίου σε μας.

Ευχαριστούμε την κ. Ευγενία Σολομωνίδου (Σύμβουλο Μουσικής, 2007-2008) για τη συμβολή της στη συλλογή μέρους του υλικού αυτού, τη δοκιμαστική εφαρμογή του στα σχολεία και τις εισηγήσεις της. Ευχαριστούμε τους καθηγητές Μουσικής της Κύπρου για τις ιδέες που περιλαμβάνονται στο βιβλίο, που είναι αποτέλεσμα των βιωμάτων τους από την καθημερινή εμπειρία και πράξη. Συγκεκριμένα ευχαριστούμε τους Ιάκωβο Νικολάου Πάρπα για το Μάθημα «Επιμένω μουσικά 2», τη Μαρία Ζανέτου για το μάθημα «Ανεβαίνω τη σκάλα» και την Ευαγγελία Παναγή για την αξιολόγηση στο μάθημα «Επιμένω μουσικά 1».

Ευχαριστούμε τον κ. Φώτη Μουσουλίδη για την ηλεκτρονική καταγραφή των παρτιτούρων, τον κ. Κώστα Λυμπουρή, φιλόλογο, για τη φιλολογική στήριξη και τον κ. Σπύρο Αντωνέλλο για τα σχέδια που κοσμούν το βιβλίο του μαθητή.

Τέλος, ευχαριστούμε όλους όσοι βοήθησαν με οποιοδήποτε τρόπο στη διεκπεραίωση της δύσκολης αυτής εργασίας. Φυσικά, ευχαριστούμε τις οικογένειές μας για την ανοχή και τη συμπαράσταση που έδειξαν κατά τη συγγραφή του βιβλίου.

Η συγγραφική ομάδα

Περιεχόμενα:

	Σελ.
Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ	
1• Διάλογοι στην ήπειρο του ρυθμού.	17
2• Μουσικοί Διάλογοι και Αντίφωνα.	20
3• Ανακαλύπτω τη φωνή.	23
4• Τα χρώματα των ήχων.	27
Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ	
1α• Επιμένω μουσικά 1	33
1β• Επιμένω μουσικά 2	37
2α• Μουσικές σε πέντε τόνους 1.	41
2β• Μουσικές σε πέντε τόνους 2.	45
3• Ανεβαίνω τη σκάλα.	49
Γ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ (1)	
	53
Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	
1• Μουσική σε δύο χρόνους	59
2• Α, Β στη σειρά	63
3• Τί-κε-τα-κε	67
4• Μουσική σε κύκλο	71
Ε΄ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
ΤΑΞΙΔΕΥΩ ΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	
1α• Ταξίδι στο παρελθόν 1	77
1β• Ταξίδι στο παρελθόν 2	81
2• Στη χώρα του παραμυθιού	85
ΣΤ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
ΧΟΡΕΥΩ ΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	
1α• Χορεύω ελληνικά 1.	93
1β• Χορεύω ελληνικά 2.	98
2• Χορεύω ευρωπαϊκά.	103
Ζ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ (2)	
	106
Η΄ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΤΖΕΚΤ ΤΟ ΝΕΡΟ	
1α το νερό	111
1β η θάλασσα	114
1γ το νερό	117
1δ το νερό	119

ΜΟΥΣΙΚΗ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Στη μουσική αγωγή και παιδεία είναι αφιερωμένο το διδακτικό πακέτο «Μουσική Α΄ Γυμνασίου», το οποίο επιδιώκει την ολόπλευρη σύμμετρη και σφαιρική ανάπτυξη του μαθητή. Εξάλλου, οι σύγχρονες τάσεις της αγωγής θέλουν το μάθημα της Μουσικής να παίζει ένα πιο ευρύ και πιο ουσιαστικό ρόλο στην πνευματική, συναισθηματική και ψυχοκινητική ανάπτυξη του μαθητή. Στην εποχή της ποσότητας, του υλικοκεντρικού και χρησιμοθηρικού πνεύματος που εξορίζουν την ποιότητα και την πνευματικότητα, ο ρόλος της Μουσικής γίνεται όλο και πιο αναγκαίος. Με τούς όρους μουσική αγωγή και παιδεία, εννοούμε ένα ταξίδι το οποίο οδηγεί στην κατάκτηση ρόλων στον όμορφο κόσμο της μουσικής. Αυτή η χαρά και η πειθαρχημένη μορφή αναζήτησης, αυτή η οργάνωση και η έκφραση συναισθημάτων, αυτή η αγάπη για τη μουσική και για το ωραίο, αυτό το γεμάτο από εκπλήξεις ταξίδι δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά η πορεία για να αναπτυχθεί ο μαθητής σε ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

Το πακέτο «Μουσική Α΄ Γυμνασίου» περιλαμβάνει το Βιβλίο για τον Εκπαιδευτικό, το Βιβλίο του Μαθητή, το Τετράδιο Εργασιών και Ψηφιακούς Δίσκους (CDs), που είναι βοηθήματα για τον εκπαιδευτικό και φιλοδοξούν να εξυπηρετήσουν μια εκπαιδευτική ανάγκη που υπάρχει στο μάθημα της Μουσικής σήμερα.

Οι παράμετροι της Μουσικής Αγωγής. Το πακέτο είναι βασισμένο στις σύγχρονες αντιλήψεις και τάσεις της μουσικής αγωγής και περιλαμβάνει όλο τον κύκλο των δραστηριοτήτων του μαθήματος, με βάση την αρχή ότι ο ήχος πρέπει να προηγείται των θεωρητικών εννοιών της Μουσικής. Έτσι, οι τρεις θεμελιώδεις μουσικές δραστηριότητες, που είναι η σύνθεση, η ακρόαση και η εκτέλεση και οι δύο παράμετροι της μουσικής οι οποίες απορρέουν από αυτές, η απόκτηση, δηλαδή, δεξιοτήτων και μουσικών γνώσεων, οδηγούν στην μουσική αγωγή και παιδεία.

Ολιστική προσέγγιση στη Μουσική Εκπαίδευση. Τα μαθήματα και το διδακτικό υλικό που περιλαμβάνονται στο πακέτο «Μουσική Α΄ Γυμνασίου» **δεν** είναι δεσμευτικά για τον εκπαιδευτικό, αλλά αποτελούν διάφορες ενότητες που έχουν κριτήριο τη μεταξύ τους συνάφεια. Απαιτούν από τον εκπαιδευτικό κρίση για σωστή επιλογή, ευελιξία, δημιουργικότητα, σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση, στα πλαίσια της σωστής αξιοποίησης του εκπαιδευτικού χρόνου, σύμφωνα με το επίπεδο, τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες των μαθητών, καθώς και τα άλλα θέματα που διδάσκονται, παράλληλα, οι μαθητές. Σε όλο το πακέτο ακολουθείται η σπειροειδής μουσική ανάπτυξη του μαθητή και η σύνδεση της Μουσικής με άλλα θέματα του αναλυτικού προγράμματος και άλλες δραστηριότητες της σχολικής ζωής και κυρίως με άλλους τομείς της αισθητικής αγωγής και παιδείας, που είναι η εικαστική και θεατρική αγωγή και παιδεία.

Ένας άλλος τομέας στον οποίο το διδακτικό πακέτο «Μουσική Α΄ Γυμνασίου» δίνει ιδιαίτερη σημασία είναι η αξιοποίηση της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής και του διεθνούς φολκλόρ, όπως και της έντεχνης μουσικής δημιουργίας, που προσφέρονται κατάλληλα και βοηθούν τους μαθητές να επικοινωνήσουν και να εκτιμήσουν τη μουσική κληρονομιά και τον πολιτισμό άλλων λαών.

Επίπεδα αξιοποίησης των μουσικών δραστηριοτήτων. Το κάθε σχέδιο μαθήματος περιλαμβάνει, σε κάθε επίπεδο, το βαθμό δυσκολίας των μουσικών δραστηριοτήτων. Έτσι, στο **πρώτο επίπεδο**, που είναι η αφόρμηση, περιλαμβάνονται τα μουσικά παιχνίδια, οι αναπνευστικές ασκήσεις και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες γίνονται ακουστικά. Στο **δεύτερο επίπεδο** παρουσιάζονται οι δραστηριότητες που έχουν μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας και αφορούν τη διδασκαλία της έννοιας που πραγματεύεται το συγκεκριμένο μάθημα. Στο **τρίτο επίπεδο** περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες που έχουν σχέση με την κατανόηση της μορφής και των συναφών θεωρητικών γνώσεων, και δείγματα ενορχηστρώσεων. Στο **τέταρτο επίπεδο**, το μεταγνωστικό, παρουσιάζεται η δημιουργικότητα, κατά την οποία οι μαθητές αντλούν από μουσικές γνώσεις και εμπειρίες που απέκτησαν και φτιάχνουν κάτι καινούργιο μοναδικό και πρωτότυπο για τους ίδιους. Το **πέμπτο επίπεδο** επικεντρώνεται στην αξιολόγηση, με την οποία προσδίδεται αξία ή εκφράζεται κρίση για τους τρόπους εργασίας και για τα επιτεύγματα των μαθητών. Όλες οι πιο πάνω δραστηριότητες δεν αποτελούν ξεχωριστούς τομείς εργασίας.

Εισηγήσεις για τον εκπαιδευτικό. Ο ημερήσιος προγραμματισμός του εκπαιδευτικού γίνεται με βάση τα σχέδια μαθημάτων που περιλαμβάνονται στο διδακτικό πακέτο «Μουσική Α΄ Γυμνασίου». Είναι σημαντικό η σειρά και η επιλογή των στόχων και δραστηριοτήτων που θα ακολουθήσει ο εκπαιδευτικός, να καλύπτουν τα διάφορα επίπεδα του μαθήματος, πάντα σε σχέση με τις δυνατότητες, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών του. Ο εκπαιδευτικός είναι ελεύθερος να χρησιμοποιήσει το υλικό που προτείνεται, **χωρίς αυτό να είναι δεσμευτικό**, σε κάθε σχέδιο μαθήματος του διδακτικού πακέτου «Μουσική Α΄ Γυμνασίου» ή να το τροποποιήσει, με βάση το συμπληρωματικό ή το δικό του υλικό και να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για δημιουργικές διαδικασίες στη διδακτική πράξη. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή ή αυτή είναι ελλιπής, τα προτεινόμενα μαθήματα είναι δυνατό να προσφερθούν με τη χρήση της φωνής, του σώματος (ως κρου-στού οργάνου), αυλών και άλλων ηχο-

γόνων αντικειμένων και μέσων, τα οποία μπορούν να κατασκευάσουν οι μαθητές και να τα χρησιμοποιούν ως μουσικά όργανα. Πολλά από τα μαθήματα περιλαμβάνουν **κανόνες** μέσα από τους οποίους πιστεύουμε ότι θα αναπτυχθούν οι ακουστικές και φωνητικές δεξιότητες των μαθητών καθώς και η έννοια της αρμονίας.

Οι παράμετροι της Μουσικής Εκπαίδευσης και η διασύνδεσή τους. Με βάση τις νέες προσεγγίσεις, τη μεθοδολογία και τις στρατηγικές που προτείνονται, το μάθημα προωθεί την εργαστηριακή και ενεργητική μάθηση και την ευφάνταστη συνύπαρξη των μουσικών και άλλων δραστηριοτήτων του μαθήματος, με την αξιοποίηση της φωνής, των μουσικών οργάνων τάξης και των ατομικών μουσικών οργάνων των μαθητών (αυλών κ.ά.). Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην κατασκευή και τη χρήση από τους μαθητές ηχογόνων αντικειμένων και μέσων (αυτοσχέδιων μουσικών οργάνων), τα οποία είναι σκόπιμο να αξιοποιούνται κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Η μετωπική διδασκαλία πρέπει να αποφεύγεται και η οργάνωση τάξης να γίνεται με τρόπο ώστε να δημιουργείται χώρος που να διευκολύνει τη λειτουργία των ομάδων, την εκτέλεση των παιχνιδιών σε κύκλο, το συνδυασμό της Μουσικής και της Κίνησης και καθώς άλλων δημιουργικών δραστηριοτήτων. Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εκπαιδευτικός αποτραβιέται, κρύβει την «εμπειρογνωμοσύνη» του και αφήνει τους μαθητές να αντιμετωπίζουν μόνοι τους το πρόβλημα. Έτσι, δίνονται ευκαιρίες για βιωματική μάθηση και παράλληλα τίθενται οι βάσεις για αυτομόρφωση και δια βίου εκπαίδευση.

Διαθεματική προσέγγιση και πολιτισμός. Στο διδακτικό πακέτο «Μουσική Α΄ Γυμνασίου» δίνεται, παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία στη διαθεματική προσέγγιση, που βοηθά ιδιαίτερα στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας του κάθε μαθητή, διότι παρέχονται ευκαιρίες στους μαθητές να εργαστούν διαθεματικά. Επίσης δίνεται η ευκαιρία να γνωρίσουν τη μουσική μας κληρονομιά και να αισθανθούν την πολιτιστική μας ταυτότητα, αλλά και τη μουσική κουλτούρα άλλων λαών. Επί πλέον, η Μουσική λόγω της μη γλωσσικής της φύσης, υποκαθιστά τη γλωσσική επικοινωνία για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες εξαιτίας και του πλατιού συναισθηματικού της εύρους και της αμεσότητας της επίδρασής της. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέγουν από το διδακτικό πακέτο «Μουσική Α΄ Γυμνασίου» δραστηριότητες, ώστε να γίνεται σωστή ένταξη των παιδιών αυτών στο κανονικό σχολείο.

Διδακτικά Μέσα και Υλικά. Ο εκπαιδευτικός είναι καλό να χρησιμοποιεί στο μάθημά του τα πιο κάτω υλικά και μέσα:

Παρτιτούρα τραγουδιών, ατομικά μουσικά όργανα τάξης, πίνακα με πεντάγραμμο, ψηφιακούς δίσκους, CD Player, βιβλίο μαθη-

τή, τετράδιο εργασιών, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, βιντεοπρο-βολέα και διαδραστικό πίνακα, όπου είναι δυνατό.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση αποτελεί σήμερα συνεχές, δυναμικό και αναπόσπαστο μέρος της όλης εκπαιδευτικής προσπάθειας και διαποτίζει την όλη διαδικασία της διδασκαλίας-μάθησης. Η αξιολόγηση στη μουσική δεν αποβλέπει απλώς και μόνο στη μέτρηση, που δεν είναι πάντα δυνατή, των επιτευγμάτων των μαθητών και την κατάταξή τους σε μια σειρά επιτυχίας, αλλά ταυτόχρονα και πρώτιστα η αξιολόγηση αποβλέπει: **(α)** Στην επανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού με πληροφορίες σχετικές με καταστάσεις που επικρατούν στη μάθηση, ώστε έμμεσα να καθοδηγηθεί, για να αναπροσαρμόσει τα προγράμματά του (στόχους μεθόδους μέσα διδασκαλίας δραστηριότητες οργάνωση τάξης), **(β)** Στην πληροφόρηση του εκπαιδευτικού για αδυναμίες, δυσκολίες, ελλείψεις κ.τ.λ. των παιδιών, ώστε να ακολουθήσει αναθεωρητική ή επανορθωτική εργασία και **(γ)** Στην ικανότητα του εκπαιδευτικού να ενημερώνει ανά πάσα στιγμή τους γονείς, το σχολείο ή οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο μέρος για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο μαθητής.

Η πιο πάνω διαδικασία υποβάλλει τρία είδη αξιολόγησης:

- Την αρχική (διαγνωστική) αξιολόγηση
- Τη συνεχή (συντρέχουσα) αξιολόγηση
- Την τελική αξιολόγηση

Οι σύγχρονες ερευνητικές μέθοδοι διαχείρισης δεδομένων με ηλεκτρονικούς υπολογιστές αποτελούν σήμερα δεξιάτητα του εκπαιδευτικού. Μέσα μέτρησης, εκτίμησας, αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται σήμερα στο μάθημα της Μουσικής είναι:

- Η παρατήρηση
- Μικρές ασκήσεις, ακουστικές και άλλες
- Η αυτοαξιολόγηση
- Ηετεροαξιολόγηση
- Η παρουσίαση εργασιών (στην τάξη, στο διαδίκτυο από τους μαθητές)

Με παρατήρηση: Ο εκπαιδευτικός, κατά τη διάρκεια της εργασίας του, παρατηρεί και καταγράφει (ηχογραφεί, βιντεογραφεί) τα αποτελέσματα, τόσο στις ομάδες, όσο και στα άτομα, στο γνωσιολογικό, στο συναισθηματικό και στον ψυχοκινητικό τομέα. Οι πιο κάτω ερωτήσεις αποτελούν ενδεικτικό δείγμα αξιολόγησης με παρατήρηση:

- Απολαμβάνουν τη μουσική οι μαθητές;
- Προσπαθούν να εκφραστούν μουσικά με το δικό τους τρόπο;

- Δείχνουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη και βελτίωση της τεχνικής στο παίξιμο των μουσικών οργάνων;
- Τους αρέσει να χρησιμοποιούν ποικιλία ηχητικών μέσων για δημιουργικές εργασίες;
- Ασχολούνται, με δική τους πρωτοβουλία, με τη σύνθεση και με άλλες δημιουργικές εργασίες στη μουσική;
- Συμμετέχουν ενεργά κατά τη διάρκεια του μαθήματος και λαμβάνουν αποφάσεις και ευθύνες;
- Δείχνουν την απαιτούμενη συνεργασία, όταν εργάζονται ομαδικά και ως τάξη;
- Αξιοποιούν, διαφοροποιούν και αναπτύσσουν τις μουσικές έννοιες που ξέρουν;
- Αξιοποιούν το περιβάλλον στις δημιουργικές τους εργασίες;
- Παρουσιάζουν τις δημιουργικές τους εργασίες με ποικιλία στο θέμα και στον τρόπο εργασίας;
- Αξιολογούν τις συνθέσεις τους και τις συνθέσεις των συμμαθητών τους με μουσικά κριτήρια;
- Κατανοούν και χρησιμοποιούν μουσικά σύμβολα;
- Παρακολουθούν τη μουσική ζωή του περιβάλλοντός τους;
- Κοινωνικοποιούνται με τις ομαδικές εργασίες;

Η ανάπτυξη **«πορτοφόλιο»** από τους μαθητές συμβάλλει, επίσης, σημαντικά στην αξιολόγησή τους, ενώ παράλληλα αναπτύσσει δεξιότητες αυτοαξιολόγησης.

Η εκπαίδευση με τη μορφή της ανθρωπιστικής παιδείας, που επιδιώκουμε, στοχεύει στην ολιστική ανάπτυξη του ανθρώπου. Η μουσική αποτυπώνει, στη βαθύτερη έννοιά της, την ολότητα της εσωτερικής ενόρασης. Συνεπώς, η ολιστική προσέγγιση της μουσικής στην εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να ανακαλύψουν τη μαγεία της και να συναντήσουν τον εσωτερικό εαυτό τους μέσα από την τέχνη. Με αυτό τον τρόπο, η τέχνη θα συναντήσει τη ζωή και η ζωή θα γίνει τέχνη για τους μαθητές μας.

Επεξηγήσεις

Ρυθμικές κινήσεις με το σώμα ως κρουστό όργανο:

Χτυπήματα χεριών, στους μηρούς (patschen), με τα δάκτυλα (κλικ), με τα πόδια στο πάτωμα (stamping), κ.τ.λ..

Ετήσιος Προγραμματισμός

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ			
<p>1. Διάλογος στην Ήπειρο του ρυθμού ΡΥΘΜΟΣ 1/ΜΟΡΦΗ 1</p> <p>ερώτηση απάντηση, αντιφωνία, (Call and Response), αυτοσεχδιασμός.</p> <p>Ανάπτυξη του ρυθμού μέσα από ρυθμικά παιχνίδια, οστινάτι, κίνηση, ακρόαση και αυτοσεχδιασμό.</p> <p><u>Αξίες:</u> όγδοα, τέταρτα. <u>Φθόγγοι:</u> Ντο, Σολ, Λα, Ντο¹.</p> <p><u>Όργανα:</u> αφρικάνικα όργανα (ιδιόφωνα, μεμβρανόφωνα, αερόφωνα, χορδόφωνα).</p>	<p>2. Μουσικοί διάλογοι και αντίφωνα ΡΥΘΜΟΣ 2</p> <p>Αντιφωνία, ερώτηση-απάντηση, φράση, πρόταση, περίοδος, ηχώ, νέγρικα spirituals, βυζαντινά αντίφωνα, Moderato.</p> <p><u>Φθόγγοι:</u> Ρε, Μι.</p>	<p>3. Ανακαλύπτω τη φωνή ΗΧΟΣ 1-ΧΡΟΙΑ 1</p> <p>Εξερεύνηση των ιδιοτήτων του ήχου, σύγχρονες φωνητικές προσεγγίσεις και εκτελέσεις, παραδείγματα από γραφικές παρτιτούρες.</p>	<p>4. Τα χρώματα των ήχων ΗΧΟΣ 2-ΧΡΟΙΑ 2</p> <p>Γνωριμία με τον ήχο των ομάδων των οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας (έγχορδα, πνευστά, κρουστά).</p> <p><u>Αξίες:</u> μισά, τέταρτα. <u>Φθόγγοι:</u> Φα</p>

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ				
<p>1α.Επιμένω μουσικά 1 ΑΡΜΟΝΙΑ 1</p> <p>Ρυθμικό και μελωδικό οστινάτο. Σουίτα.</p> <p><u>Φθόγγοι:</u> Ρε¹, Σι.</p> <p><u>Όργανα:</u> καριγιόν, Γαλλικό κόρνο.</p>	<p>1β. Επιμένω μουσικά 2 ΑΡΜΟΝΙΑ 2</p> <p>Μελωδικό οστινάτο. Κανόνες</p> <p>Γνωριμία με συνθέτες και συνθέσεις της μουσικής ποπ.</p> <p><u>Φθόγγοι:</u> Αξίες: παύση τετάρτου. <u>Όργανα:</u> Χάλκινα</p>	<p>2α. Μουσικές σε πέντε τόνους 1. ΑΡΜΟΝΙΑ 3</p> <p>Πεντατονική κλίμακα, Μπορντούν, Συγκοπή, διπλή γλωπτίδα.</p> <p><u>Όργανα:</u> αγγλικό κόρνο</p>	<p>2β. Μουσικές σε πέντε τόνους 2. ΜΕΛΩΔΙΑ 1/ ΑΡΜΟΝΙΑ 4</p> <p>Πεντατονική κλίμακα, Συνήχηση.</p> <p><u>Όργανα:</u> Γκονγκ, Τσελέστα.</p>	<p>3.Ανεβαίνω την σκάλα. ΜΕΛΩΔΙΑ 2</p> <p>Κλίμακα της Ντο μείζονος. Τόνος, Ημιτόνιο. Μιούζικαλ.</p> <p>Allegro, Andante, a tempo.</p>

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ (1)
<p>Επανάληψη των μουσικών στοιχείων των προηγούμενων εννέα μαθημάτων.</p> <p>Κλίμακα της Σολ μείζονος, αλλοιώσεις, δίεση, αναίρεση, οπλισμός, Staccato.</p> <p><u>Φθόγγοι:</u> Φα δίεση, Μι¹.</p>

Δ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ			
<p>1. Μουσική σε δύο χρόνους ΡΥΘΜΟΣ 3</p> <p>Διμερές μέτρο, Συρτάκι, Όργανα: φλάουτο, νυκτά μουσικά όργανα (μπουζούκι, μπαλαμάς).</p>	<p>2. Α Β στη σειρά ΡΥΘΜΟΣ 4 / ΜΟΡΦΗ 2</p> <p>Διμερής μορφή, Έμφαση, Κλίμακα της Φα μείζονος, Μπαντινερί, Φθόγγος: Σι ύφεση</p>	<p>3. Τί-κε-τα-κε ΡΥΘΜΟΣ 4/ ΜΕΛΩΔΙΑ 3</p> <p>Ελλίπες μέτρο, Piano, forte, mezzo forte Αξίες: Δέκατα έκτα</p>	<p>4. Μουσική σε κύκλο ΜΟΡΦΗ 3/ ΑΡΜΟΝΙΑ 5</p> <p>Μορφή Ροντό, Συγχορδίες I και IV (τονική και υποδεσπόζουσα) Κοντσέρτο, Μπαγκατέλλα, Όργανο: Τρομπέτα</p>

Ε΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΕΥΩ ΜΕ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ		
<p>1 α. Ταξίδι στο παρελθόν Η Ευρώπη δυο αιώνες πριν ΡΥΘΜΟΣ 5/ΜΟΡΦΗ 4/ΑΡΜΟΝΙΑ 6</p> <p>Τριμερές μέτρο, Σύζευξη διάρκειας και σύζευξη προσωδίας, Λειτουργία, Χορωδία, Είδη φωνών. Αξίες: Μισό παρεσιγμένο Όργανο: κιθάρα.</p>	<p>1 β. Μουσική σε τρεις χρόνους ΡΥΘΜΟΣ 6/ΜΟΡΦΗ 5/ΑΡΜΟΝΙΑ 7</p> <p>Τριμερής μορφή, πιτσικότο, κορώνα, συγχορδίες I και V (τονική και δεσπόζουσα). Εμβατήριο. Όργανα: πίκολο, μπάσο κλαρινέτο.</p>	<p>2. Στη χώρα του παραμυθιού ΕΚΦΡΑΣΗ-ΜΟΡΦΗ 6</p> <p>Μονομερής μορφή, accelerando, rallentando, crescendo, diminuendo, a tempo, τονισμός, παύση τετάρτου, τετραμερές μέτρο. Πιτσικότο. Πόλκα. Συμφωνία. Όργανα: φαγκότο, τύμπανα της ορχήστρας, γκλόκνεσπίλ</p>

ΣΤ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΧΟΡΕΥΩ ΜΟΥΣΙΚΑ			
<p>1 α. Χορεύω ελληνικά 1</p> <p>Καλαματιανός. Μέτρο 7/8, Κλίμακα της Λα ελάσσονος αρμονικής, τριημιτόνιο. Φθόγγος: Νότα Σολ δίεση.</p>	<p>1 β. Χορεύω Ελληνικά 2</p> <p>Τσάμικος, μονή γλωττίδα. Όργανο: παραδοσιακό κλαρίνο</p>	<p>2. Χορεύω Ευρωπαϊκά</p> <p>Βαλς, Λαίντλερ. Όργανα: κουντέτο εγχόρδων, άρπα.</p>	

Ζ΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ
Επανάληψη των μουσικών στοιχείων των προηγούμενων μαθημάτων.

Η΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ / ΠΡΟΤΖΕΚΤ Θέμα: Το νερό
<p>Προγραμματική μουσική. Όργανα: Ύδραυλις, τύμπανα νερού, γκονγκ νερού.</p>

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

1. Διάλογοι στην ήπειρο του ρυθμού

2. Μουσικοί διάλογοι και αντίφωνα

3. Ανακαλύπτω τη φωνή

4. Τα χρώματα των ήχων

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΞΙΟΝΕΣ ΤΟΥ Α.Π.Σ.	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
<p>ΕΚΤΕΛΕΣΗ</p> <p>Ερώτηση-απάντηση (call and response), Αντιφωνία, Ρυθμικά παιχνίδια, Αυτοσχεδιασμός, Τραγούδι, Ενορχήστρωση, Εκτέλεση, Κίνηση.</p>	<p>Χαλάρωση, συγκέντρωση, έλεγχος σώματος, συγχρονισμός, αυτοπεποίθηση, ορθός τόνος στο τραγούδι, έκφραση, παρουσίαση/ ηχογράφηση ενορχηστρωμένης σύνθεσης.</p>
<p>ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ</p> <p>Δημιουργία μουσικής. Χρήση αυτοσχεδίων οργάνων, φωνής και κίνησης. Πειραματισμός.</p>	<p>Συνεργασία, ορθή χρήση σημείων δυναμικής/ έκφρασης. Ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοσχεδιασμού, παρατηρητικότητας, συνεργατικής μάθησης και εποικοδομητικής κριτικής.</p>
<p>ΑΚΡΟΑΣΗ</p> <p>Ακρόαση μουσικής με αντιφωνία, πολυρυθμία, αυτοσχεδιασμό, τεχνικές φωνητικής εκτέλεσης, μουσικά όργανα της ορχήστρας.</p>	<p>Παρατήρηση. Ακουστική αναγνώριση σύγχρονων τεχνικών φωνητικής εκτέλεσης και των κατηγοριών των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας.</p>
<p>ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <p>Ανάγνωση/χρήση συμβατικής, γραφικής και προσωπικής σημειογραφίας. Οπτική αναγνώριση των οργάνων της ορχήστρας.</p>	<p>Αξιολόγηση και σχολιασμός των συνθέσεων των μαθητών. Έρευνα στο διαδίκτυο.</p>
<p>ΣΤΟΧΟΙ</p> <p>Εισαγωγή στην έννοια του ρυθμού μέσα από την ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Εξερεύνηση/εξοικείωση με τις ιδιότητες του ήχου, των κατηγοριών των οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας, τις σύγχρονες φωνητικές προσεγγίσεις και τις γραφικές</p>	<p>ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p> <p>Ανάπτυξη ακουστικών δεξιοτήτων μνήμης, επικοινωνίας, συνεργατικής μάθησης, αυτοσχεδιασμού και κριτικής σκέψης. Συγχρονισμός, οπτική και ακουστική αναγνώριση φωνητικών τεχνικών εκτέλεσης και ομάδων οργάνων.</p>
<p>ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ</p> <p>Κένυα, Αφρικάνικα ήθη και έθιμα, τελετουργίες. Φυσική του ήχου, Ιστορία (νέγροι σκλάβοι, spirituals, gospel), Πολιτισμός, Επίδραση της Τεχνολογίας στα όργανα της Συμφωνικής Ορχήστρας. Μεταβολή-εξέλιξη.</p>	

Διάρκεια: 4 περίοδοι

Υλικά και μέσα για τον καθηγητή/τρια: CD player, Ρυθμικό και μελωδικό όργανο

Για το Μαθητή/τρια: Μελωδικό ή ρυθμικό ή αυτοσχέδιο ή ιδιόφωνο όργανο.

Ηχητικά παραδείγματα: Αφρικάνικο παραδοσιακό «Kikamba» (Κένυας), Βυζαντινό αντίφωνο «Σώσον ημάς Υιέ Θεού». J. Rutter: "Come Down O Love Divine" (Anthem for Double Choir) (διάρκεια: 6' : 51"). B. Britten: «Οδηγός στην Ορχήστρα για Νέους».

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

1. Διάλογοι στην ήπειρο του ρυθμού

Σκοπός: Εισαγωγή στην έννοια του ρυθμού μέσα από ρυθμικά παιχνίδια, κίνηση, ακρόαση και αυτοσχεδιασμό, ερώτηση απάντηση (call and response).

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ					
Επίπεδο	1	2	3	4	5
Ακρόασης			*		*
Εκτέλεσης	*	*	*	*	*
Σύνθεσης				*	*
Άλλοι			*		*

ΠΟΡΕΙΑ

1. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Αναπνευστικές Ασκήσεις (εκτέλεση, επίπ.1). Οι μαθητές στέκονται σε κύκλο. Παίρνουν μία κοφτή αναπνοή και νοιώθουν τον αέρα να σπρώχνει προς τα κάτω το διάφραγμα. Κρατούν τον αέρα στην περιοχή της κοιλιάς και μετά εκπνέουν χαλαρά.

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές χαλαρώνουν, για να μπορούν να συγκεντρώνονται στην εκτέλεση των αναπνευστικών ασκήσεων και αν ελέγχουν το σώμα τους.

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ρυθμικό παιχνίδι σε κύκλο (εκτέλεση, επίπ. 1). Οι μαθητές σε κύκλο.

(α) επαναλαμβάνουν, με επικρουστές, τα ρυθμικά σχήματα που εκτελεί ο καθηγητής

(β) σε ζευγάρια, αυτοσχεδιάζουν ερώτηση-απάντηση.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές συγχρονίζονται και αποκτούν αυτοπεποίθηση.

3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Διδασκαλία του αφρικάνικου παραδοσιακού τραγουδιού «Τσε Τσε Κουλέ» (Kye Kye Kule) (βλ. Β.Μ.), σε ερώτηση-απάντηση. Είναι μια διασκεδαστική δραστηριότητα η οποία αναπτύσσει την αυτοπεποίθηση (εκτέλεση, επίπ. 1).

(α) Οι μαθητές είναι όρθιοι σε κύκλο. Ο καθηγητής, ως κορυφαίος, στέκει στη μέση του κύκλου και τραγουδά το τραγούδι «Τσε Τσε Κούλε» (Kye Kye Kule) εκτελώντας ρυθμικές κινήσεις, με το σώμα του, ως κρουστό όργανο. Οι μαθητές επαναλαμβάνουν με την τεχνική της ερώτησης-απάντησης (call and response) και μιμούνται τις κινήσεις του καθηγητή.

(β) Στη συνέχεια, μαζί με τον καθηγητή τραγουδούν την ερώτηση και ένας-ένας οι μαθητές, εκ περιτροπής, δίνουν την απάντηση (σόλο).

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες ακουστικής μνήμης.

4. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Διδασκαλία του τραγουδιού «Κου Ρι Λένγκαϊ» (Η δύναμη του λιονταριού) της Τανζανίας με έμφαση στην ερώτηση-απάντηση (βλ. Β. Μ.) (εκτέλεση, επίπ. 2).

(α) Ο εκπαιδευτικός διδάσκει το τραγούδι φράση προς φράση. Οι μαθητές επαναλαμβάνουν κάθε φράση που ακούν.

(β) Στη συνέχεια, για να δοθεί έμφαση στην ερώτηση-απάντηση, οι μαθητές εκτελούν την πρώτη και τρίτη φράση του τραγουδιού με όργανα και φωνές, ενώ στη δεύτερη και τέταρτη φράση ένας μαθητής αυτοσχεδιάζει με μελωδικό ή κρουστό όργανο - κάθε φορά άλλο παιδί (βλ. Β. Μ.). Στην 5η φράση να υπάρχει αυτοσχεδιασμός στίχων από ένα άλλο μαθητή (εκτέλεση, επίπ. 3). Οι μαθητές επιστρέφουν στις θέσεις τους.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει σε ποιο βαθμό οι μαθητές:

(α) συνεργάζονται, συγχρονίζονται, χρησιμοποιούν τα σημεία δυναμικής, τα εκφραστικά στοιχεία της μουσικής και αναπτύσσουν δεξιότητες στον αυτοσχεδιασμό

(β) διαβάζουν συμβατική σημειογραφία (Νότες: Ντο, Σολ, Λα, Ντο¹. Αξίες: τέταρτα και όγδοα). (άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ.3).

5. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

(α) Γίνεται ακρόαση του κομματιού «Kikamba» (βλ. Β. Μ.) (ακρόαση, επίπ. 3). Οι μαθητές εργάζονται σε φύλλο ακρόασης στο Τ. Ε. (βλ. Τ. Ε.).

(β) Ο καθηγητής επεξηγεί την έννοια της ερώτησης-απάντησης και αναφέρει ότι αυτή συναντάται σε πολλά δημοτικά τραγούδια διαφόρων χωρών.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει αν οι μαθητές αφουγκράζονται και παρατηρούν τα βασικά στοιχεία του έργου της ακρόασης (αντιφωνία, αυτοσχεδιασμό και πολυρυθμία) (ακρόαση, επίπ. 5).

6. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δημιουργική Εργασία. Οι μαθητές καλούνται

(α) να συνθέσουν και να προσθέσουν κινήσεις σε δοσμένο σενάριο (βλ. Τ. Ε.) (σύνθεση, επίπ. 4). Να χρησιμοποιήσουν το σώμα, τη φωνή τους, αυτοσχέδια όργανα και όργανα τάξης (σακούλες νάυλον, χαρτιά, φυσήματα στους αυλούς, μπουκάλια με νερό - σε διάφορες ποσότητες για να υπάρχουν διαφορετικοί ήχοι - κόρνο, κουδούνα, βήχας, κτύπημα χεριών, φτάρνισμα κ.λπ.). Αν οι μαθητές θέλουν, μπορούν να χρησιμοποιήσουν στην εργασία τους το τραγούδι της Τανζανίας «Κου Ρι Λένγκαι» (Kou Ri Lengai) (βλ. Β. Μ.).

(β) να παρουσιάσουν την εργασία τους στην τάξη (εκτέλεση, επίπ. 4). Γίνεται αξιολόγηση.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές

(α) πειραματίζονται, αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης, δημιουργούν σε ομάδες, αναπτύσσουν την παρατηρητικότητά τους, αφουγκράζονται και ανταποκρίνονται στη δημιουργική τους εργασία (σύνθεση, επίπ. 5).

(β) συγχρονίζονται, χρησιμοποιούν επαναλήψεις και αντιθέσεις, σημεία δυναμικής, εκφραστικά μουσικά στοιχεία και αυτοσχεδιασμό (εκτέλεση, επίπ. 5).

(γ) αξιολογούν τις συνθέσεις τους και τις συνθέσεις των συμμαθητών τους (στόχος/αξιολόγηση, επίπ.5).

ΛΥΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ακρόαση: «Kikamba»:

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

α. Αφρική. β. Ερώτηση (ένas) απάντηση (όλοι) γ. Κραυγές, βραχνάδα, λαρυγγισμοί, δ. Διάφοροι ρυθμοί ταυτόχρονα/ πολυρυθμία. ε. Αφρικάνικα τύμπανα.

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

2. Μουσικοί διάλογοι και αντίφωνα

Σκοπός: Εισαγωγή στην έννοια του ρυθμού μέσα από ρυθμικά παιχνίδια, κίνηση, ακρόαση και αυτοσχεδιασμό. Μορφή σε μικροεπίπεδο (ερώτηση-απάντηση), αντιφωνία, οστινάτο.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ					
Επίπεδο	1	2	3	4	5
Ακρόασης			*		*
Εκτέλεσης	*	*	*	*	
Σύνθεσης				*	
Άλλοι			*		*

ΠΟΡΕΙΑ

1. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές στέκονται σε κύκλο.

Αναπνευστικές ασκήσεις (εκτέλεση, επίπ. 1). Οι μαθητές παίρνουν μία κοφτή αναπνοή και νοιώθουν τον αέρα να σπρώχνει προς τα κάτω το διάφραγμα. Κρατούν τον αέρα στην περιοχή της κοιλιάς και μετά εκπνέουν χαλαρά.

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές χαλαρώνουν και συγκεντρώνονται στην εκτέλεση των αναπνευστικών ασκήσεων.

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εκτελούν το παιχνίδι «Ηχώ» του Bent Lorentzen (βλ. Β. Μ.) (**εκτέλεση, επίπ. 1**). Οι μαθητές επαναλαμβάνουν τα ρυθμικά σχήματα που εκτελεί ο καθηγητής, ως **ερώτηση-απάντηση**, έως ότου εξοικειωθούν με το παιχνίδι. Γίνεται επανάληψη της «ερώτησης-απάντησης» (call and response).

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές αντιλαμβάνονται την ερώτηση και την απάντηση στη μουσική (μορφή σε μικροεπίπεδο) και συγχρονίζονται.

3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να συνδέσει την ερώτηση-απάντηση με τη νέγρική μουσική (*spirituals, gospel*). Γίνεται διδασκαλία του νέγρικού τραγουδιού «**Στέκω εμπρός Σου ευλαβικά**» (*Standing in the need of prayer*) (βλ. Β. Μ.) (**εκτέλεση, επίπ. 2**). Δίνεται έμφαση στην «ερώτηση-απάντηση».

(α) Ο εκπαιδευτικός τραγουδά την ερώτηση και οι μαθητές τραγουδούν την απάντηση.

(β) οι μαθητές χωρισμένοι σε δύο ομάδες τραγουδούν σε ερώτηση-απάντηση ολόκληρο το τραγούδι.

(γ) Οι μαθητές τραγουδούν την ερώτηση και εκτελούν με όργανα τάξης την απάντηση (νότες: ντο, ρε, μι, σολ).

(δ) Οι μαθητές αντιγράφουν μια φράση (ερώτηση-απάντηση) βασισμένη στο τραγούδι που έμαθαν (βλ. Τ. Ε.), για να αναπτύξουν δεξιότητα στη συμβατική σημειογραφία της Ευρωπαϊκής Μουσικής.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές (α) εκτελούν σωστά και συγχρονισμένα το τραγούδι με έμφαση στην ερώτηση-απάντηση και (β) χρησιμοποιούν τη συμβατική σημειογραφία (Νότες: Ντο, Ρε, Μι, Σολ. Αξίες: τέταρτα και όγδοα). (άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ. 3).

4. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο εκπαιδευτικός να συνδέσει την ερώτηση-απάντηση με το ελληνικό τραγούδι «**Γαλό-Γαλό**» (**εκτέλεση, επίπ. 2**). Γίνεται διδασκαλία του τραγουδιού «Γαλό-γαλό», με έμφαση στην ερώτηση-απάντηση (βλ. Β. Μ.).

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιό βαθμό οι μαθητές τραγουδούν με αυτοπεποίθηση και έχουν ορθότητα στον τόνο, την αναπνοή και την έκφραση.

5. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ακρόαση. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να συνδέσει την ερώτηση-απάντηση με τον όρο «αντιφωνία» στη **Βυζαντινή Μουσική (ακρόαση, επίπ. 3)**.

(α) Οι μαθητές να ακούσουν και να αναγνωρίσουν την αντιφωνία στο βυζαντινό αντίφωνο «*Ταῖς πρεσβεΐαις τῆς Θεοτόκου*».

(β) Οι μαθητές αναγνωρίζουν την ερώτηση-απάντηση/αντιφωνία σε διάφορα κομμάτια μουσικής (βλ. Τ. Ε.).

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές αφουγκράζονται και παρατηρούν την ερώτηση-απάντηση/ αντιφωνία σε έργα μουσικής ακρόασης.

6. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δημιουργική Εργασία. Οι μαθητές να χωριστούν σε ζευγάρια για

(α) να δημιουργήσουν μια δική τους ερώτηση-απάντηση (σύνθεση, επίπ. 4),

(β) να τη μελοποιήσουν χρησιμοποιώντας τις νότες ΡΕ, ΜΙ, ΣΟΛ (σύνθεση, επίπ. 4),

(γ) να παρουσιάσουν φωνητικά τη σύνθεσή τους στους συμμαθητές τους και να γίνει αξιολόγηση της εργασίας τους (εκτέλεση, επίπ. 4).

(δ) να ηχογραφήσουν τη σύνθεσή τους.

Σημ. Αν υπάρχει υπολογιστής στην τάξη, ο εκπαιδευτικός παροτρύνει μια ομάδα μαθητών να ηχογραφήσει μερικές δημιουργικές εργασίες. Αν όχι, ο εκπαιδευτικός ηχογραφεί με ένα κασετόφωνο (εκτέλεση, επίπ. 4).

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές πειραματίζονται και αναπτύσσουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης, δημιουργούν σε ομάδες, αξιολογούν την εργασία τους και αυτή των συμμαθητών τους (άλλοι στόχοι/αξιολόγηση, επίπ. 5).

ΛΥΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ακουστική Αναγνώριση (βλ. Τ. Ε., άσκ. 2): (α) ΟΧΙ (β) ΟΧΙ (γ) ΝΑΙ (δ) ΝΑΙ (ε) ΟΧΙ.

Λύσεις σταυρολέξου (βλ. Τ. Ε., άσκ. 3).

Οριζόντια: 1. Ρυθμός. 2. Ηχώ. 3. Σι. 4. Κένυα. 5. Φωνή. 6. Λα. 7. Χορός. 8. Μι. 9. Τύμπανα.

Κάθετα: 1. Αφρική. 2. Ντο. 3. Σολ. 4. Αντιφωνία. 5. Φα.

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

3. Ανακαλύπτω τη φωνή

Σκοπός: Εξερεύνηση των ιδιοτήτων του ήχου, σύγχρονες φωνητικές προσεγγίσεις και παραδείγματα από γραφικές παρτιτούρες.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ					
Επίπεδο	1	2	3	4	5
Ακρόασης		*	*	*	*
Εκτέλεσης		*		*	*
Σύνθεσης	*			*	*
Άλλοι				*	*

ΠΟΡΕΙΑ

1. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές στέκονται σε κύκλο.

Α. Οι μαθητές παίρνουν την ορθή στάση για χαλάρωση και αναπνευστικές ασκήσεις: (α) τα πόδια λίγο ανοιχτά (περίπου 15 εκατοστά), (β) τα γόνατα πάνω από το μεγάλο δάκτυλο του ποδιού, (γ) οι γοφοί πάνω από τα γόνατα, (δ) οι ώμοι πάνω από τους γοφούς, (ε) το "Τ" του στέρνου σε ευθεία θέση και το κεφάλι χαλαρά πάνω στους ώμους.

Β. Οι μαθητές χαλαρώνουν με: (α) αργές κυκλικές κινήσεις του κεφαλιού δεξιά και αριστερά, (β) τίναγμα των χεριών από το μπράτσο, (γ) τίναγμα των ποδιών, (δ) το κεφάλι σε ευθεία θέση, σαν να νομίζουμε ότι κρεμόμαστε από το πίσω μέρος της κορυφής του κεφαλιού (θέση χορωδού).

Γ. Αναπνευστική άσκηση. Οι μαθητές εισπνέουν απότομα με τη μύτη. Παίρνουν μία κοφτή αναπνοή και νοιώθουν τον αέρα να σπρώχνει προς τα κάτω το διάφραγμα. Κρατούν τον αέρα στην περιοχή της κοιλιάς για 3" και μετά εκπνέουν χαλαρά με ένα σσς..., ενώ ο εκπαιδευτικός μετρά μέχρι το έξι.

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές χαλαρώνουν, για να μπορέσουν να συγκεντρωθούν και να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Παιχνίδι γνωριμίας. Οι μαθητές να παίξουν το παιχνίδι γνωριμίας, όπου ο κάθε μαθητής παρουσιάζει το όνομά του με διαφορετικές φωνητικές εκτελέσεις: Για παράδειγμα, ο κάθε μαθητής μπορεί να αυτοσχεδιάζει ατομικά (με το όνομά του) και να χρησιμοποιεί διάφορους ήχους, όπως π.χ. κοφτούς, συρτούς, ψιθυριστούς, δυνατούς, με γκλισσάντι, σε διαφορετικό ύψος, με διαφορετική χροιά και διάρκεια.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές

(α) συγχρονίζονται και ανακαλύπτουν πρωτότυπες τεχνικές φωνητικής εκτέλεσης

(β) παρουσιάζουν το όνομά τους σε διαφορετικές φωνητικές εκτελέσεις, το εντοπίζουν με ρυθμικά και μελωδικά οσπινάτι, καθώς και ατομικούς αυτοσχεδιασμούς (**σύνθεση, επίπ. 1**)

3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ακρόαση. Ενώ γίνεται ακρόαση του έργου "Σεκουένζα για γυναικεία φωνή, III" (Sequenza III) του Λουτσιάνο Μπέριο (Luciano Berio), οι μαθητές

(α) παρακολουθούν μέρος της παρτιτούρας (βλ. Β. Μ.) (**ακρόαση, επίπ. 3**)

(β) αναγνωρίζουν και εξοικειώνονται με διάφορες φωνητικές τεχνικές και στη συνέχεια, οι μαθητές σχολιάζουν την ακρόαση στο Τετράδιο Εργασιών τους (βλ. Τ.Ε.).

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές

(α) αποκτούν ακουστικές εμπειρίες (**ακρόαση, επίπ. 2**), γνωρίζουν νέους τρόπους φωνητικής εκτέλεσης (όπως έμφαση στα σύμφωνα ή στα φωνήεντα, με κοφτούς, συρτούς, ψιθυριστούς, δυνατούς ήχους με γκλισσάντι κ.ά.).

(β) αναγνωρίζουν ακουστικά τη διαφορά στη χροιά και στην έκφραση, καθώς και διάφορες φωνητικές τεχνικές εκτέλεσης, της έντασης, του ύψους και της διάρκειας, μέσα από το έργο "Σεκουένζα για γυναικεία φωνή" του Luciano Berio (**ακρόαση, επίπ. 5**)

(γ) αφουγκράζονται τη μουσική, εκφράζονται λεκτικά για το περιεχόμενό της και εκφράζουν προσωπικά συναισθήματα για τη μουσική που ακούν (**ακρόαση, επίπ. 5**)

4. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές να χωριστούν σε ομάδες και να εκτελέσουν τη δοσμένη φωνητική γραφική παρτιτούρα "Μεγάλη και μικρή διάρκεια ήχων - Σιγανοί και δυνατοί ήχοι" (βασισμένη σε μια ιδέα των Steve Block και Clive Kepton) (βλ. Β. Μ.).

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές

(α) εκτελούν τη δοσμένη φωνητική γραφική παρτιτούρα στις ομάδες τους (εκτέλεση, επίπ. 2)

(β) αναγνωρίζουν οπτικά (από παρτιτούρα) διάφορες φωνητικές τεχνικές εκτέλεσης, καθώς και τη διαφορά στη χροιά, στην ένταση, στην έκφραση και στη διάρκεια (άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ. 5)

(γ) απέκτησαν αυτοπεποίθηση στο τραγούδι, πειραματίζονται με τη φωνή τους και εκφράζονται με αυτή (εκτέλεση, επίπ. 5).

5. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δημιουργική εργασία "Η δική μας διαφήμιση" (βλ.Τ. Ε.). Οι μαθητές καλούνται κατά ομάδες

(α) να επιλέξουν δυο-τρεις λέξεις τις οποίες θα χρησιμοποιήσουν για να κάνουν μια διαφήμιση (βλ. Τ. Ε.).

(β) να αποφασίσουν ποιες από αυτές θα χρησιμοποιήσουν και με ποιο τρόπο (κοφτούς, συρτούς, ψιθυριστούς, δυνατούς, με γκλισσάντι, σε διαφορετικό ύψος, με διαφορετική χροιά και διάρκεια). Μπορούν, επίσης, να χρησιμοποιήσουν την τεχνική χιπ-χοπ ή ραπ για να δώσουν περισσότερη έμφαση σ' αυτό που διαφημίζουν.

(γ) να γράψουν σε γραφική παρτιτούρα την εργασία τους

(δ) να παρουσιάσουν τις διαφημίσεις τους στην τάξη και να τις αξιολογήσουν.

(ε) να αξιολογήσουν τις δικές τους συνθέσεις και τις συνθέσεις των συμμαθητών τους.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές

(α) δημιουργούν τη δική τους διαφήμιση πάνω σε δοσμένες λέξεις και αξιοποιούν, με τη φωνή τους, τις ιδιότητες του ήχου εφαρμόζοντας δημιουργικά τις εμπειρίες που απέκτησαν, (σύνθεση, επίπ. 4)

(β) συνεργάζονται στην ομάδα τους, ασκούν εποικοδομητική κριτική, χρησιμοποιούν τα εκφραστικά στοιχεία της μουσικής στις συνθέσεις τους, παίρνουν αποφάσεις σε σχέση με την ενορχήστρωση και την παρουσίαση (μουσικά και λεκτικά) της δημιουργίας τους, (σύνθεση, επίπ. 5)

(γ) καταγράφουν σε γραφική, πειραματική ή προσωπική σημειογραφία τη σύν-

θεσή τους (άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ. 5)

(δ) συγχρονίζονται και εκτελούν ενορχηστρωμένη με ακρίβεια, τη διαφήμιση που δημιούργησαν (εκτέλεση, επίπ. 4)

(ε) ακούν τις συνθέσεις των συμμαθητών τους και τις αξιολογούν, και αναγνωρίζουν ακουστικά, σύγχρονες τεχνικές φωνητικής εκτέλεσης. (Ακρόαση, επίπ. 4) (στ) ασκούν εποικοδομητική κριτική (άλλοι στόχοι/αξιολόγηση, επίπ.5).

6. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές να αναγνωρίσουν διάφορες τεχνικές εκτέλεσης στην ακρόαση αποσπάσματος από το έργο "Αρχαίες Φωνές Παιδιών" (Ancient Voices of Children) του George Crumb (βλ. Β. Μ. και Τ. Ε.).

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές αναγνωρίζουν σύγχρονες τεχνικές φωνητικής εκτέλεσης (ακρόαση, επίπ. 4).

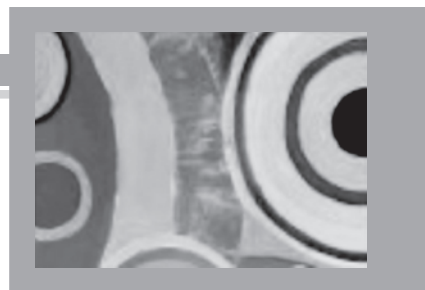
ΛΥΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ακουστική Αναγνώριση (βλ. Τ. Ε., άσκ. 2): κοφτές νότες, μεγάλες αντιθέσεις έντασης, *diminuendo*, *crescendo*, κλικ με το στόμα, στόμα κλειστό, σύντομοι ήχοι- ψιθυριστά κ.ά.

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

4. Τα χρώματα των ήχων

Σκοπός: Εξοικείωση με τον ήχο των κατηγοριών των οργάνων της Συμφωνικής Ορχήστρας.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ					
Επίπεδο	1	2	3	4	5
Ακρόασης			*	*	*
Εκτέλεσης	*	*	*	*	
Σύνθεσης					*
Άλλοι	*	*	*	*	*

ΠΟΡΕΙΑ

1. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές σε κύκλο (εκτέλεση, επίπ. 1). Χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες (η κάθε ομάδα να αντιπροσωπεύει κάθε μια ομάδα οργάνων της ορχήστρας: έγχορδα, ξύλινα πνευστά, χάλκινα πνευστά και κρουστά). Ακούν την αρχή του έργου "Οδηγός στην Ορχήστρα για Νέους" (Young persons' guide to the orchestra) του Benjamin Britten και με την καθοδήγηση του καθηγητή τους, η κάθε ομάδα αυτοσχεδιάζει κίνηση στη μουσική που αντιπροσωπεύει. Οι άλλες ομάδες μένουν ακίνητες. Όταν εκτελεί όλη η ορχήστρα, κινούνται ταυτόχρονα όλες οι ομάδες. Η κίνηση των μαθητών είναι ανάλογη με την ένταση του ήχου.

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές κινούνται στη μουσική αυθόρμητα με γνώμονα τη χροιά, την κίνηση της μελωδίας και τους χρωματισμούς.

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές σε κύκλο εκτελούν φωνητική προθέρμανση (εκτέλεση, επίπ. 1).

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές έχουν ορθότητα στον τόνο, την αναπνοή και την έκφραση.

Φωνητική Προθέρμανση:

11 VA-VE-VA-VE-VA VA-VE-VA-VE-VA VA-VE-VA-VE-VA VA-VE-VA-VE-VA VA-VE-VA-VE-VA

19 VA-VE-VA-VE - VA VA-VE-VA-VE - VA VA-VE-VA-VE - VA VA-VE-VA-VE - VA

27 VA-VE-VA-VE - VA VA-VE-VA-VE - VA VA-VE-VA-VE - VA VA-VE-VA-VE - VA VA-VE-VA-VE - VA

3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο καθηγητής διδάσκει το μουσικό θέμα του έργου "Οδηγός στην Ορχήστρα για Νέους" (Young persons' guide to the orchestra) του Benjamin Britten στο οποίο έχουν προσαρμοστεί στίχοι (εκτέλεση, επίπ. 2).

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές έχουν αυτοπεποίθηση όταν τραγουδούν.

4. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ακρόαση. (α) Οι μαθητές ακούν την αρχή του έργου "Οδηγός στην Ορχήστρα για Νέους" (Young persons' guide to the orchestra) του Benjamin Britten (ακρόαση, Επίπ. 3) και αναγνωρίζουν ακουστικά τις τέσσερις κατηγορίες των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας (βλ. Τ. Μ.) (ακρόαση, Επίπ. 3) **(β)** Ενώ γίνεται 2η ακρόαση της αρχής του έργου, οι μαθητές εκτελούν απλή ενορχήστρωση με τους αυλούς και το τρίγωνο (βλ. Β. Μ.) (ακρόαση, Επίπ. 4).

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές

(α) αποκτούν ακουστικές εμπειρίες,

(β) ξεχωρίζουν και συγκρίνουν τις κατηγορίες των μουσικών οργάνων

(γ) συγχρονίζονται και εκτελούν με ακρίβεια.

5. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο καθηγητής επιλέγει αν θέλει να διδάξει τον κανόνα "Η ορχήστρα" (δίφωνο) ολόκληρο ή μέρος αυτού (εκτέλεση, επίπ. 3).

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές έχουν αυτοπεποίθηση όταν τραγουδούν.

6. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δημιουργική Εργασία. (α) Ο καθηγητής καθοδηγεί τους μαθητές να συνθέσουν μια μικρή φράση δύο μέτρων με τις νότες ΡΕ, ΜΙ, ΦΑ, ΣΟΛ, ΛΑ, σε δοσμένο ρυθμό (σύνθεση, επίπ. 4), να την ενορχηστρώσουν με διαφορετικές ομάδες οργάνων, να την καταγράψουν και να την παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους (βλ. Τ. Ε. άσκ.3). **(άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ. 2) (β)** Οι μαθητές παρουσιάζουν τη σύνθεσή τους ενορχηστρωμένη (εκτέλεση, επίπ. 4), την ηχογραφούν, και τη σχολιάζουν (σύνθεση, επίπ. 5).

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει αν οι μαθητές

(α) εφαρμόζουν δημιουργικά τις εμπειρίες που απέκτησαν

(β) παίρνουν αποφάσεις σε σχέση με την ενορχήστρωση και την παρουσίαση (μουσικά και λεκτικά) της δημιουργίας τους

(γ) χρησιμοποιούν κλασική σημειογραφία, για να γράψουν τη δημιουργία τους

(δ) παρουσιάζουν την εργασία τους και ασκούν εποικοδομητική κριτική στις συνθέσεις τους και στις συνθέσεις των συμμαθητών τους. **(άλλοι στόχοι/αξιολόγηση, επίπ. 5).**

7. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ακουστική αναγνώριση. Οι μαθητές αναγνωρίζουν τις τέσσερις κατηγορίες των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας μέσα από ακουστικά αποσπάσματα (βλ. Τ. Ε.).

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει σε ποιο βαθμό οι μαθητές

(α) αποκτούν ακουστικές εμπειρίες

(β) ξεχωρίζουν και συγκρίνουν τις κατηγορίες των μουσικών οργάνων

(γ) συγχρονίζονται και εκτελούν με ακρίβεια.

8. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

(α) Να βρουν πληροφορίες στο διαδίκτυο και αλλού, για τη ζωή και το έργο του Μπέντζαμιν Μπρίττεν **(β)** Να γνωρίσουν τα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας οπτικά **(βλ. Τετράδιο Εργασιών).**

8. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει **α)** σε ποιο βαθμό οι μαθητές βρήκαν πληροφορίες στο διαδίκτυο και αλλού για τη ζωή και το έργο του Μπέντζαμιν Μπρίττεν και **β)** ότι αναγνωρίζουν οπτικά τα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας **(άλλοι στόχοι/οργανογνωσία, επίπ. 3)**

ΛΥΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Άσκ. 2. Ακρόαση 1. ορχήστρα. 2. έγχορδα. 3. ξύλινα πνευστά. 4. χάλκινα πνευστά 5. κρουστά. 6. ορχήστρα.

Άσκ. 4. Ακουστική Αναγνώριση 1. έγχορδα 2. κρουστά 3. έγχορδα 4. Ηλεκτρονικοί ήχοι 5. ορχήστρα 6. χάλκινα πνευστά.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ

1 α. Επιμένω μουσικά 1

1 β. Επιμένω μουσικά 2

2 α. Μουσικές σε πέντε τόνους 1

2 β. Μουσικές σε πέντε τόνους 2

3. Ανεβαίνω τη σκάλα

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΞΙΟΝΕΣ ΤΟΥ Α.Π.Σ.	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
<p>ΕΚΤΕΛΕΣΗ Τραγουδι/ενορχήστρωση/εκτέλεση: Ngang maduar malumb, The lion sleeps tonight, Life is life, Li'l Liza Jane, Στο νησί της Αϊόνα, Η σκάλα της χαράς. Κανόνες: Έγια Μόλα.</p>	<p>Φωνητική εκτέλεση με ορθή στάση, καλό τόνο, αναπνοή, σωστή έκφραση, συγχρονισμό. Συνοδεία με ρυθμικά/μελωδικά οσινάτι και μπορντούν. Παρουσίαση συνθέσεων, ανατροφοδότηση.</p>
<p>ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ Αυτοσχεδιασμός, μελοποίηση, σύνθεση μελωδίας και μικρού έργου, ενορχήστρωση.</p>	<p>Αξιολόγηση/ ετεροαξιολόγηση των συνθέσεων των μαθητών. Ανάπτυξη φαντασίας και δημιουργικότητας.</p>
<p>ΑΚΡΟΑΣΗ Ακρόαση έργων με οσινάτι, στην πεντατονική κλίμακα και στην κλίμακα της ντο μείζονος.</p>	<p>Ακουστική αναγνώριση: οσινάτο, ακουστικών αποσπασμάτων σε πεντατονική και μείζονα κλίμακα, αγγλικού κόρνου και βιολιού.</p>
<p>ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Ανάγνωση και γραφή παρτιτούρας. Χρήση μουσικής ορολογίας. Γνωριμία με τη μουσική διαφόρων χωρών και τη μουσική κινηματογράφου. Χρήση διαδικτύου.</p>	<p>Οπτική διάκριση: ρυθμικό/ μελωδικό οσινάτο, τόνος / ημιτόνιο, δομή μείζονος κλίμακας. Ανάγνωση συμβατικής σημειογραφίας. Γνωριμία με το έργο διαφόρων συνθετών. Χρήση οδηγού μουσικής ακρόασης.</p>
<p>ΣΤΟΧΟΙ Εισαγωγή στην έννοια του ρυθμού μέσα από την ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Εξερεύνηση/εξοικείωση με τις ιδιότητες του ήχου, των κατηγοριών των οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας, σύγχρονες φωνητικές προσεγγίσεις και γραφικές παρτιτούρες.</p>	<p>ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Ανάπτυξη ακουστικών δεξιοτήτων μνήμης, επικοινωνίας, συνεργατικής μάθησης, αυτοσχεδιασμού και κριτικής σκέψης. Συγχρονισμός, Οπτική και ακουστική αναγνώριση φωνητικών τεχνικών εκτέλεσης και ομάδων οργάνων.</p>
<p>ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ Νέγρικη μουσική, Πολιτισμός, Επικοινωνία, Συνεργασία, Κριτική σκέψη, Σύνθεση, Χρήση διαδικτύου, Γεωγραφία (Γαλλία, Σκοτία), Ιστορία (Ανακάλυψη της Αμερικής), Παράδοση (έθιμα Σκοτίας), Μουσική κινηματογράφου, μιούζικαλ, Εξέλιξη, Σύγκριση.</p>	

Διάρκεια: 5 περίοδοι

Υλικά και μέσα για τον καθηγητή/τρια: CD και DVD player, μελωδικό όργανο, Η.Υ. ή κασετόφωνο, αρμονικό, μελωδικό και κρουστό όργανο.

Για το Μαθητή/τρια: Μελωδικό ή ρυθμικό όργανο.

Ηχητικά παραδείγματα: G. Bizet: Καριγιόν (Σουίτα 1 "Αρλεζιάνα"), Opus: Life is Life, M. Nyman: Songs for Tony, B. Παπαθανασίου: "Η Κατάκτηση του Παραδείσου" (1492: Conquest of Paradise), A. Dvorák: "Συμφωνία του Νέου Κόσμου", IV κίνηση, Cl. Debussy: "Νανούρισμα του Jimbo", M. Ravel: "Ασχημούλα, η πριγκίπισσα των παγόδων", R. Rodgers: "Η μελωδία της ευτυχίας", L. van Beethoven: Für Elise, C. Saint-Saens: "Πρόσωπα με μεγάλα αφτιά", "Χελώνες" (Καρναβάλι των ζώων), J. Offenbach: "Καν-καν".

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ 1 α. Επιμένω μουσικά 1

Σκοπός: Γνωριμία με το ρυθμικό και μελωδικό οστινάτο

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ					
Επίπεδο	1	2	3	4	5
Ακρόασης	*			*	*
Εκτέλεσης	*	*	*	*	*
Σύνθεσης				*	*
Άλλοι	*	*	*	*	*

ΠΟΡΕΙΑ

1. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές στέκονται σε κύκλο. (α) Οι μαθητές εκτελούν μερικές φορές, με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, τρία διαφορετικά ρυθμικά οστινάτι (εκτέλεση, επίπ. 1). (β) Ενώ γίνεται ακρόαση του τραγουδιού "Ngang maduar malumb" της φυλής Πούνου στη Νότια Γκαμπόν της Αφρικής, οι μαθητές επιλέγουν το σωστό οστινάτο και το εκτελούν μαζί με τη μουσική ακρόαση (Ακρόαση και εκτέλεση, επίπ. 1).

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές συγχρονίζονται και επιλέγουν το σωστό οστινάτο στην ακρόαση του τραγουδιού "Ngang maduar malumb".

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο/η εκπαιδευτικός διδάσκει το μελωδικό οστινάτο 'Wimoweh' του τραγουδιού "The lion sleeps tonight" από το μουσικό έργο "Lion King" (βλ. Β. Μ.). Ενώ οι μαθητές τραγουδούν το οστινάτο, κινούνται επί τόπου ρυθμικά.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές (α) έχουν ορθότητα στον τόνο, την αναπνοή και την έκφραση (β) απολαμβάνουν την εκτέλεση, συμμετέχουν όλοι, συγχρονίζονται (γ) αναπτύσσουν το αρμονικό αίσθημα (δ) αναγνωρίζουν το οστινάτο μέσα από το τραγούδι "The lion sleeps tonight" από το μουσικό έργο "Lion King" (ακρόαση, επίπ. 5)

3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο/η εκπαιδευτικός (α) διδάσκει ακουστικά το τραγούδι "The lion sleeps tonight" από τη μουσική κινηματογραφική ταινία "Lion King" (εκτέλεση, επίπ. 2) (β) Προσθέτει το φωνητικό της εισαγωγής (εκτέλεση, επίπ. 3).

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές τραγουδούν με ορθή στάση, καλό τόνο, αναπνοή και σωστή έκφραση (εκτέλεση, επίπ. 5).

4. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές κάθονται στις θέσεις τους. Γίνεται ακρόαση του τραγουδιού "The lion sleeps tonight" από το μουσικό έργο "Lion King" (Ακρόαση, επίπ. 1). Οι μαθητές με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού δίνουν τον ορισμό του 'οσινάτο'.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές απολαμβάνουν την ακρόαση και απαντούν σωστά στις ερωτήσεις.

5. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Γίνεται ακρόαση του Καριγιόν (Carillon) από τη Σουίτα Αρ. 1 "Αρλεζιάνα" (L' Arlessienne) του Ζωρζ Μπιζέ (Georges Bizet) (Ακρόαση, επίπ. 4) ενώ οι μαθητές συμπληρώνουν φύλλο ακρόασης (βλ. Τ. Ε.). Ο εκπαιδευτικός δίνει πληροφορίες για το έργο και το συνθέτη (βλ. Β. Μ.) (άλλοι στόχοι/ πληροφορίες, επίπ. 1).

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές αναγνωρίζουν το οσινάτο μέσα από το μουσικό κομμάτι "Καριγιόν" (Carillon) από τη Σουίτα Αρ. 1 "Αρλεζιάνα" (L' Arlessienne) του Ζωρζ Μπιζέ (Georges Bizet) (ακρόαση, επίπ. 5) και ότι πληροφορούνται για το μουσικό όργανο καριγιόν (καμπάνες). (άλλοι στόχοι/οργανογνωσία, επίπ. 2).

6. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δημιουργική Εργασία (βλ. Τ. Ε.). (α) Οι μαθητές, σε ομάδες, συνθέτουν μελωδικά ή/και ρυθμικά οσινάτι σε δοσμένες μελωδίες (σύνθεση, επίπ. 4) (β) Οι μαθητές εκτελούν, σε ομάδες τις συνθέσεις τους (εκτέλεση, επίπ. 4) και γίνεται αξιολόγηση (βλ. Τ. Ε.).

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές μπορούν (α) να συνθέτουν

οστινάτι και να χρησιμοποιούν ενδιαφέροντες ρυθμούς και σημεία έκφρασης και δυναμικής (σύνθεση, επίπ. 5) (β) χρησιμοποιούν συμβατική σημειογραφία, για να καταγράφουν τις συνθέσεις τους (άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ. 2) (γ) ως ακροατές, να κάνουν σχόλια για τις συνθέσεις των άλλων αλλά και οι ίδιοι να αξιολογούν τις συνθέσεις τους και να εξηγούν πώς λειτουργούν (άλλοι/αξιολόγηση, επίπ. 5) (δ) απολαμβάνουν τη μουσική που ακούν και τη μουσική που δημιουργούν (άλλοι στόχοι/θετικές στάσεις, επίπ. 5).

7. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Αξιολόγηση. Ακουστική Αναγνώριση. Οι μαθητές αναγνωρίζουν το ρυθμικό ή/και μελωδικό οστινάτο σε ακουστικά αποσπάσματα και εργάζονται στο Τετράδιο Εργασιών.

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές (α) αναγνωρίζουν ακουστικά το ρυθμικό και το μελωδικό οστινάτο σε ένα μουσικό έργο (ακρόαση, επίπ. 5) (β) ερευνούν στο διαδίκτυο για πληροφορίες σχετικά με τη χρήση της παραδοσιακής μουσικής στη μουσική κινηματογράφου (γ) μπορούν να βρουν την πόλη Arles μέσα από το Google Earth. (άλλοι στόχοι/έρευνα, επίπ. 5) (δ) απαντούν σε ερωτήσεις πάνω σε γενικές μουσικές πληροφορίες και γνώσεις (άλλοι στόχοι/ιστορία, επίπ. 5) (ε) χρησιμοποιούν σωστή μουσική ορολογία και εκφράζονται άνετα. (άλλοι στόχοι/θεωρία, επίπ. 5) (στ) αναγνωρίζουν οπτικά το ρυθμικό και το μελωδικό οστινάτο (ζ) διαβάζουν με ευχέρεια μικρές φράσεις από γνωστά τραγούδια, σε συμβατική σημειογραφία (άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ. 2).

ΛΥΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Βιβλίο Μαθητή, Φύλλο Ακρόασης. α. κόρνα. β. οστινάτο. γ. βιολιά.

Τετράδιο Εργασιών, Άσκ. 4 (α) ΟΧΙ (β) ΝΑΙ, μελωδικό (γ) ΝΑΙ ρυθμικό (δ) ΟΧΙ

Συμπληρωματικό/Εναλλακτικό Υλικό

Μπάνουα
(Βανουα)

Παραδοσιακό τραγούδι Λιβερίας

Moderato

1 Ba - nu - wa, ba - nu - wa, ba - nu - way - o.

2 Ba - nu - wa, ba - nu - wa, ba - nu - way - o.

3 Ba - nu - wa, ba - nu - wa, ba - nu - way - o.

4 Ba - nu - wa, ba - nu - wa, ba - nu - way - o.

5 A - na - no - ne - ni - o - la - no. UMM! A - na - no - ne - ni - o - la - no. UMM! A

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ 1 β. Επιμένω μουσικά 2

Σκοπός: Απόκτηση περισσότερων εμπειριών
στη χρήση ρυθμικού και μελωδικού οστινάτο.
Γνωριμία με τον κανόνα.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ					
Επίπεδο	1	2	3	4	5
Ακρόασης	*		*		*
Εκτέλεσης	*	*	*	*	*
Σύνθεσης				*	*
Άλλοι	*	*	*	*	*

ΠΟΡΕΙΑ

1. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Φωνητική Προθέρμανση. Εκτέλεση της πιο κάτω φωνητικής άσκησης, η οποία περιλαμβάνει legato και staccato και είναι βασισμένη στα οστινάτι του τραγουδιού "Life is Life". Η άσκηση επαναλαμβάνεται κάθε φορά ένα ημιτόνιο πιο ψηλά ως εκεί που οι μαθητές νιώθουν άνετα και μετά κατεβαίνει μέχρι να φτάσει στην αρχική κλίμακα της Λα μείζονος.

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές έχουν ορθότητα στον τόνο, την αναπνοή και την έκφραση και αν εκτελούν σωστά το legato/ staccato (εκτέλεση, επίπ. 1).

ου ο α νά νά νά νά νά ου ο α νά νά νά νά νά
 7 ου ο α νά νά νά νά νά ου ο α νά νά νά νά νά
 13 ου ο α νά νά νά νά νά ου ο α νά νά νά νά νά Κ.Τ.Λ.

2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο καθηγητής διδάσκει τον κανόνα "Έγια Μόλα". Οι μαθητές τραγουδούν τον κανόνα και τον συνοδεύουν με οποιαδήποτε φράση ως οστινάτο (βλ.Β.Μ.).

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές (α) απολαμβάνουν τον κανόνα (άλλοι στόχοι/θετικές στάσεις, επίπ. 2), αναπνέουν σωστά, τραγουδούν στο σωστό τόνο και με καλή άρθρωση, συγχρονίζονται και ακολουθούν το ρυθμό (εκτέλεση, επίπ. 1) (β) τραγουδούν τον κανόνα "Έγια Μόλα" (εκτέλεση, επίπ. 4) και τον συνοδεύσουν με μελωδικό/ά οστινάτι- φράσεις από τον κανόνα (εκτέλεση, επίπ. 5).

3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο καθηγητής διδάσκει στον αυλό και στα άλλα όργανα τάξης τα μελωδικά οστινάτι του τραγουδιού "Life is Life" του συγκροτήματος Opus (βλ. Β. Μ.). Οι μαθητές εκτελούν ακουστικά τα οστινάτι.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές παίζουν και τραγουδούν με τ' αφτί μελωδικά οστινάτι από το τραγούδι "Life is Life" του συγκροτήματος Opus. (εκτέλεση, επίπ. 1)

4. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο καθηγητής εκτελεί τη μελωδία του τραγουδιού "Life is Life" του συγκροτήματος Opus και οι μαθητές συνοδεύουν με τα μελωδικά και ρυθμικά οστινάτι (βλ. Β. Μ.).

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές τραγουδούν το τραγούδι "Life is Life" του συγκροτήματος Opus στο σωστό τόνο και με σωστή άρθρωση. (εκτέλεση, επίπ. 2)

5. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο καθηγητής διδάσκει το τραγούδι "Life is Life". Επισημαίνεται η ερώτηση-απάντηση για να αναγνωρίσουν οι μαθητές ότι τα οστινάτι που εκτέλεσαν είναι οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις του τραγουδιού.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές αναγνωρίζουν ότι τα οστινάτι που εκτέλεσαν είναι οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις του τραγουδιού "Life is Life" του συγκροτήματος OPUS.

6. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές εκτελούν μέρος από το τραγούδι "Life is Life" ενορχηστρωμένο με μελωδικά και ρυθμικά οστινάτι (βλ. Β. Μ.).

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές εκτελούν σωστά το ενορχηστρωμένο απόσπασμα από το τραγούδι "Life is Life" (**εκτέλεση, επίπ. 5**) και ότι εκτελούν μουσική από παρτιτούρα (**εκτέλεση, επίπ. 5**).

7. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ακρόαση. Γίνεται ακρόαση των πιο κάτω (βλ. Β. Μ.): (α) Life is Life του συγκροτήματος Orus (**ακρόαση, επίπ. 1**). Οι μαθητές αναγνωρίζουν ακουστικά τα μελωδικά και ρυθμικά οστινάτι (**ακρόαση, επίπ. 3**) (β) Songs for Tony, Κίνηση I (για κουαρτέτο σαξοφώνων) του Michael Nyman. Οι μαθητές αναγνωρίζουν οπτικά (**άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ. 4**) και ακουστικά τα αρμονικά οστινάτι και ακούν τον ήχο των σαξοφώνων (**ακρόαση, επίπ. 5**) (γ) Απόσπασμα από το "Η κατάκτηση του Παραδείσου" του Βαγγέλη Παπαθανασίου. Οι μαθητές αναγνωρίζουν το ρυθμικό οστινάτο (**ακρόαση, επίπ. 3**). Μαθαίνουν για τους Michael Nyman και Βαγγέλη Παπαθανασίου (**άλλοι στόχοι/πληροφορίες, επίπ. 1**).

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές απολαμβάνουν την ακρόαση (**άλλοι στόχοι/θετικές στάσεις, επίπ. 3**), ακούν με προσοχή τη μουσική, απαντούν σωστά στις ερωτήσεις, αναγνωρίζουν το οστινάτο σε μουσικές ακροάσεις.

8. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Αξιολόγηση. (α) Οι μαθητές αναγνωρίζουν αν υπάρχουν οστινάτι (βλ.Τ. Ε.) Στα πιο κάτω ηχογραφημένα παραδείγματα (βλ. Β. Μ.): (α) Chick Corea: "Children's Song αρ.6" (β) Gustav Holst: "Πλανήτες Άρπς" (Οι Πλανήτες) (γ) Johann Sebastian Bach: "Ω! Θεία Κεφαλή" (O Haupt voll Blut und Wunden), χορικό Αρ. 63, από τα "Πάθη κατά Μαθαίον" (δ) Henry Purcell: Rondeau (Abdelazer) (ε) Λαυρέντη Μαχαιρίτσα: "Έλα ψυχούλα μου" (στ) Gabriel Pierné: Εμβατήριο των μικρών μολυβένιων στρατιωτών (Αλμπούμ για τους μικρούς μου φίλους) (β) Οι μαθητές εργάζονται στο Τ. Ε. σε ασκήσεις αξιολόγησης. Αναγνωρίζουν οπτικά το ρυθμικό ή το μελωδικό οστινάτο (**άλλοι στόχοι/σημειογραφία, επίπ. 5**).

8. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί αν οι μαθητές αναγνωρίζουν τα οστινάτι σε ηχογραφημένα παραδείγματα ακροάσεων, ότι λύνουν σωστά τις ασκήσεις αξιολόγησης και ότι χρησιμοποιούν σωστή μουσική ορολογία (**άλλοι στόχοι/θεωρία, επίπ. 4**) και εκφράζονται με άνεση (**άλλοι στόχοι/επικοινωνία, επίπ. 4**).

9. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθητές χωρίζονται σε 4 ομάδες και χρησιμοποιούν τις νότες ντο¹, σι, λα (σύνθεση, επίπ. 4) για να δημιουργήσουν μελωδίες πάνω από ένα ή περισσότερα οστινάτι του τραγουδιού "Life is Life" (σύνθεση, επίπ. 5). Παρουσιάζουν την εργασία τους στην τάξη. Αξιολογούν την εργασία τους και αυτές των συμμαθητών τους (βλ. Τ. Ε.) (άλλοι στόχοι/αξιολόγηση, επίπ. 5).

9. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός ελέγχει σε ποιο βαθμό οι μαθητές συνεργάζονται στις ομάδες τους, αξιολογούν τις δημιουργίες τους και τις δημιουργίες των συμμαθητών τους.

10. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ/ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ερευνούν στο διαδίκτυο για πληροφορίες σχετικά με τη Μουσική Ποπ, τη Μουσική Κινηματογράφου και τη μουσική Τζαζ (β) Να ερευνήσουν για το έργο "Η Κατάκτηση του Παραδείσου" (Conquest of Paradise) (άλλοι στόχοι/έρευνα, επίπ. 2).

10. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει αν οι μαθητές ερευνούν το διαδίκτυο για πληροφορίες σχετικά με τη Μουσική Ποπ, τη Μουσική Κινηματογράφου τη Μουσική Τζαζ και το έργο "Η Κατάκτηση του Παραδείσου" (Conquest of Paradise).

ΛΥΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Άσκ. 1. (α) ΝΑΙ (β) ΝΑΙ (γ) ΟΧΙ (δ) ΟΧΙ (ε) ΝΑΙ (στ) ΝΑΙ

Άσκ. 3. (α) και (γ)

Άσκ. 4. Μουσική Σαλάτα. οστινάτο, σαξόφωνο, μελωδικό, άλτο.

